

Barat Vüsal

AYB
Qazax filialının sədri,
Əməkdar İncəsənət
Xadimi

(esse)

Bir atalar misalı var: "Əhməd adamdan qaç".

Bu sözə, əslində sözün bu şəkildə deyilişinə böyük rus maarifçi-pedaqoqu Aleksey Osinoviç Çernyayevskinin xalqımızdan eşidib Qori seminarı-yasında oxuyan azərbaycanlı balaları üçün tərtib etdiyi, yazdığı "Vətən dili" kitabında rast gəlmişəm.

Bununla da o, axmaq adamın (axmaqlığın) ən böyük bələlərdən biri olduğu ilə bəri başdan öz şagirdlərini (gələcək müəllimləri) xəbərdar etmək istəmişdi.

***

Keçmişlərdə hind müdriklərinin insanlara etdiyi tövsiyələrdən biri beləydi: "Əgər müdrik-sənsə dövlətinin, hökmdarın, uşağın, qocanın, arvadın, axmağın və müəlliminin əleyhinə getmə!"

Göründüyü kimi, axmaqla da ehtiyatlı olmaq vacib bilinmişdi. Niyə də bilinməyirdi ki?!

"Böyük adamlar çox zaman avara, səfeh, lazımsız adamların əlilə ölüb, öldürülürdülər" (V. Şekspir).

***

"Axmaqları təhqir etməyin!"

Puşkin belə deyirdi.

Lakin öz dediyinə özü əməl edə bilmədi, bir axmağın əlində öldürüldü.

***

"Kəs səsini axmaq!"

"Axmaq sənsən ki, divara dırmaşmısan!"

Bu dioloq kino həvəskarlarına yaxşı tanışdı.

"O olmasın, bu olsun" filimindən, Məşədi İbadla Sərvərin "deyişmə" sindəndir.

Yadıңызdarsa, gənc qızla evlənmək istəyən qoca tacir öz axmaqlığının qurbanı olmuşdu. Divara dırmaşıb Sərvəri asıb-kəsəndə biabırçı halda yıxılıb gülünc hala düşmüşdü.

Yağın ki, N.F. Qısa kürək də axmaqlardan bu gülünc vəziyyətlərinə görə ehtiyat edir, onlardan nə desən gözələmək mümkün olduğunu bildirdi, deyirdi:

Bir şey bəkləməyin, qaçın axmaqdan,

Qorxun əziz fikri yerə atmaqdan!

Məşhur alim Albert Eynşteynə görə, bəlkə də nəyinse sonu vardı. Amma o, hesab edirdi ki, "İki sonsuz şey var: kainat və axmaqlıq!"

İmam Qəzalinin oğluna verdiyi məsləhətlərdən

"Mən axmaqlara yol vermərəm" - dedikdə, müdrik şair şlyapasını çıxarıb, yoldan çəkilib və baş əyərək deyir:

"Mən isə axmaqlara yol verərəm,"

***

Adamları, xüsusilə də axmaqları dişinə vurub çıxardıqca görürsən ki, ay aman dünyada nə qədər axmaq varmış.

rub yeyib, içdilər. Qortagöldən gələn axmaq üçüncü günü getməyə hazırlaşdı. Ev yiyəsi olan axmaq onu ədəb-ərkənla hədiyyə ilə yola salırdı. Aulun kənarında vidalaşırdılar.

Bütün qonaqpərvərlik adətləri gözələnmişdi. Elə ki, qonaq artıq qonaqlıqdan çıxdı, onunla istədiyini kimi danışa bilərsən. Çünki daha sən qonağın

maq olmuş Kiril adlı birisi, axır ki, bir gün sürgündən geri qayıdır. Eşidir ki, onu sürgünə göndərən Yefim adlı köhnə çekist xəstəxanada ağır, ölümcül vəziyyətdə yatır. Guya onu yoluxmaq üçün yanına gedir. Onların arasındakı dioloq çox qəribə bir sonluqla yekunlaşır.

"Yefim soruşur:

-Səni maraqlandıran nədir?"

İsanın qaçışı

biri bu olub ki, "Əgər kiminsə qəlb xəstəliyinin səbəbi axmaqlıqdırsa, bunu sağaltmaq mümkün olmaz."

İsa peyğəmbər öz qəti qənaətini insanlarla belə bölüşürdü: "Mən həqiqətən ölümləri dirildə bilirəm, səfehləri (axmaqları) isə müalicə edə bilmərəm."

***

Ojas Süleymanov axmaqların xislətini belə xarakterizə etmişdir:

Onlara xoş gəlir istedadsızlıq,

Axmaqlar həmişə şər yanındadır!

Xəqani də axmaqlardan qaçmağı, onlardan uzaqda durmağı tövsiyə edirdi.

"Günəşə xitab" şeirində hətta günəşdən incidiyini söyləyir, yazırdı ki, "Nəçin yar olursan axmaqlara sən!". Günəşin axmaqlara işığını salmamasını istəyirdi!

***

Axmaqla gərəkdir onun özünə xas şəkildə hərəkət edəsən.

Hətə bir dəfə şəhər kənarı meşədə şeirinə pis rəy yazdığı cavan şairlə qarşılaşır.

O, Hotenin yolunu kəsir və

Axmağın öz axmaqlığını başa düşəcəyini düşünməyin özü də sən demə bir axmaqlıqmış!

Dağıstan şairi Rəsul Həmzətova görə isə hər aulda mütləq bir axmaq olur.

"Yaxşı ki, biri olur. Vay o günə ki, axmaq çox ola. Axmaqsız aul da bir aul deyil, elə bil ki, nə sə çatışdır."

deyil. Buna görə də Xunzaxlı axmaq atılıb yapışdı qortagöllü axmağın yaxasından və başladı əzişdirməyə.

Qonaq axmaq soruşdu:

-Məni niyə döyürsən? Yerli axmaq dedi:

-Mənə qonaq gəlmə! Bilmirsən ki, bu aulda bir cə axmaq bəsdir?! ("Mənim Dağıstanım")

Sonra özlərini iki qonaq kimi apardılar. Sobanın yanında oturub yeyib, içdilər. Qortagöldən gələn axmaq üçüncü günü getməyə hazırlaşdı. Ev yiyəsi olan axmaq onu ədəb-ərkənla hədiyyə ilə yola salırdı. Aulun kənarında vidalaşırdılar. Bütün qonaqpərvərlik adətləri gözələnmişdi. Elə ki, qonaq artıq qonaqlıqdan çıxdı, onunla istədiyini kimi danışa bilərsən. Çünki daha sən qonağın deyil. Buna görə də Xunzaxlı axmaq atılıb yapışdı qortagöllü axmağın yaxasından və başladı əzişdirməyə

Axmaqlar bir-birini gözəl tanıyır, hətta bir-birinə tez-tez qonaq da gedirlər.

Bu adət üzrə, günlərin birində Xunzax aulundan olan axmağın yanına Qortagöl aulundan bir axmaq gəlmişdi.

-Salam-Əleykum, axmaq!

-Əleykum -salam, axmaq!

Sonra özlərini iki qonaq kimi apardılar. Sobanın yanında otu-

kitabından. səh. 135-136.)

Çox güman ki, bir axmağın verdiyi belə bir cavabdan sonra belə də demək olar: "Bir aulda yüz aqıl azdır, bir axmaqsız çoxdur."

***

Vasili Şuqşinin maraqlı bir hekayəsi var: "Dan üzü yağın yağış." Həmin hekayədə axmağın xarakteri belə açılır. Qolço-

Dedi: -Siz də qaçın!

Arxadan axmaq gəlir. Ona görə qaçırım!

Aman, Allah!

Min illərdi ki, insan (İsa) qaçır. Çünki arxasından axmaq gələn!

Görəsən insan nə vaxt dönüb arxasına baxanda axır ki, arxasından axmaq yox, insan gəldiyini görəcek?!

Azərbaycan və Türkiyə birgə seriallar çəkəcək

Kərimovla Türkiyənin mədəniyyət və turizm naziri Mehmet Nuri Ersoy arasında keçirilən görüşdə gəlinib.

Qarşılıqlı əməkdaşlıqlar aşığadakı maddələri ehtiva edəcək:

- Müştərk filmlərin istehsalı və bu sahədə əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi

- Müştərk serialların istehsalı ilə əlaqədar işlərin aparılması

- Qarabağ mövzusunda müştərk filmlərin çəkilməsi

- Müştərk film festivallarının keçirilməsi, həmçinin mədəniyyət paytaxtımız Şuşa şəhərində beynəlxalq film festivalına dair iş-

lərin görülməsi

- Film və serialların distribüsiyası və beynəlxalq platformalarda yayımlanmasına dair əməkdaşlığın genişləndirilməsi

- Hər iki ölkənin dövlət və özəl kino qurumları və kinematografçıları arasında təcrübə mübadiləsi

- Azərbaycan və Türkiyə Film Komissiyaları arasında əlaqələrin yaradılması və təcrübə mübadiləsinin həyata keçirilməsi

- Animasiya sahəsində peşəkarlıq səviyyəsinin artırılmasına dair işlərin aparılması

- Təhsil və tədris layihələrinin təşkili

- Hər iki ölkənin təşəbbüsü əsasında Türkdilli ölkələrin iştirakı və üzvlüyü ilə beynəlxalq ortaqlıq film fondunun yaradılması istiqamətində müzakirələrin aparılması

- Hər iki ölkədə uşaqlar və gənclər üçün kino mədəniyyəti ilə bağlı sosial layihələrin təşkili.

Həmçinin, Azərbaycan və Türkiyə arasında Mədəniyyət üzrə əməkdaşlıq Protokolunun imzalanması üçün zəruri işlərin görülməsi və Birgə Komissiyanın (İşçi qrupunun) növbəti iclasının 2022-ci ildə Azərbaycanda keçirilməsi barəsində razılıq əldə olub.

Azərbaycan və Türkiyə arasında kino sahəsində qarşılıqlı əməkdaşlıq çərçivəsində bir çox maddələr üzərində qarşılıqlı razılıq əldə olub. Mədəniyyət Nazirliyindən bildirilib ki, razılığa Ankarada Azərbaycanın mədəniyyət naziri Anar